

Kuntalaisaloite tontille johtavan kulkutien kunnossapidosta

3204/00.05.01/2022

Tekninen lautakunta 23.02.2023 § 31

Valmistelija: kunnossapitopäällikkö Jukka Perttula, puh. 020 615 7603, jukka.perttula(at)kouvola.fi

Asian tausta

Kaupungille on jätetty kaksi kuntalaisaloitetta tontille johtavan kulkutien kunnossapidosta. Kuntalaisaloitteissa on esitetty, että Kouvolan kaupungin talousarvioon tulisi varata määräraha, joka sisältää kaupungin asemakaava-alueen omakotitalojen aurausvallien poistot yli 75-vuotiaiden kuntalaisten ja vammaisten kuntalaisten kiinteistöjen pihaliittymistä. Tässä vastauksessa on tarkasteltu asian oikeudellista ja taloudellista puolta kunnossa- ja puhtaanapitolain näkökulmasta. Lisäksi on tuotu esiin asian jäsentymisen osaksi sosiaalihuoltoa ja sosiaalipalveluita.

Oikeudellinen arviointi

Kunnossapidon näkökulmasta asiasta on säädetty kunnossa- ja puhtaanapitolaissa. Lain 4 §:n mukaan vastuut jakautuvat seuraavasti:

”Kadun kunnossapito kuuluu kunnalle. Tontinomistajan velvollisuutena on pitää tontin kohdalla oleva jalkakäytävä käyttökelpoisena poistamalla jalankulkua haittaava lumi ja jää sekä huolehtia liukkauden torjumisesta jalkakäytävällä ja liukkauden torjumiseen käytetyn kiviaineksen poistamisesta jalkakäytävältä. Lisäksi tontinomistajan velvollisuutena on tarvittaessa poistaa jalkakäytävälle tai sen vierelle kertyneet lumivallit sekä pitää jalkakäytävän viereinen katuojja ja sadevesikouru lumettomana ja jäättömänä. **Tontinomistaja vastaa myös tontille johtavan kulkutien kunnossapidosta.**”

Juridisen vastuunjaon perusteella tontinomistajan tulee huolehtia tonttiliittymänsä lumenpoistosta myös niiltä osin, kuin kyse on kaupungin kunnossapitotehtävän toteuttamisen eli auraamisen yhteydessä tonttiliittymään kertyneistä lumista.

Käytännön ja talouden näkökulma

Yhdyskuntatekniikan kunnossapidolla on vastuullaan katuja ja ajoväyliä noin 700 kilometriä, kevyen liikenteen väyliä hiukan alle 300 kilometriä, lisäksi P-alueita vajaa 30 hehtaaria. Tonttiliittymiä katuverkolla on reilut 3000 kappaletta.

Jos tonttiliittymät avattaisiin lumenaurauksen yhteydessä, vaikuttaisi tämä mm. seuraaviin asioihin:

- Viive auraustyönkestossa tonttikaduilla olisi useita tunteja aurasreittien loppupäässä. Viive kohdistuisi nimenomaan tonttikaduille. Viive aiheuttaisi ongelmia mm. kuljettajien lepoaikoihin.
- Viiveen vuoksi kunnossapidon viivästyminen voi heijastua lisääntyneisiin katuverkolla tapahtuneisiin vahinkoihin ja vahingonkorvausvaateisiin. Esimerkiksi tavallinen liukastumisvahinko maksaa kunnalle keskimäärin muutaman tuhatta euroa. Kunnossapidon viivästymisellä voi siis olla myös muita liitännäiskuluja.
- Osa kalustosta ei sovellu tonttiliittymien kunnossapitoon, joten viiveen ja kaluston rajoitteiden vuoksi tulisi tonttikatujen ja liittymien talvikunnossapitoon varata lisää kalustoa.
- Lumenajon tarve kasvaa, koska liittymistä siirretty lumi jäisi kaupungin vastuulle ja täyttäisi entisestään monin paikoin ennestäänkin ahtaita lumitiloja.
- Kuntalaispalautteen määrä lisääntyisi huomattavasti.
- Työnjohtoon, töiden suunnitteluun, palautteiden käsittelyyn jne. tarvittaisiin lisää resursseja.
- Vastuukysymykset tonttiliittymien osalta aiheuttaisivat hyvin todennäköisesti ongelmia.
- Kiinteistöjen tasapuolinen kohtelu tonttiliittymien avaamisessa olisi mahdotonta.
- Palvelua tarvitsevien tontinomistajien selvittämiseen käytettävät resurssit.

Käytettävissä olevilla resursseilla tonttiliittymien avaaminen auraustyön yhteydessä hidastaisi merkittäväällä tavalla katujen aauraamista ja käytännössä tekisi mahdottomaksi väylien pitämisen liikenteen tarpeita tyydyttävässä kunnossa. Töiden viivästyisestä aiheutuva haitta turvalliselle ja sujuvalle liikkumiselle olisi kestämaton.

Tarvittavista lisäresursseista johtuen, katujen talvikunnossapidon vuotuiset kokonaiskustannukset kasvaisivat karkeasti arvioiden 600 000 euroa - 700 000 euroa vuodessa. Runsaslumisina talvina summa voi olla huomattavastikin suurempi. Verrokkina voidaan mainita, että kunnossa- ja puhtaanapitolain uudistamista arvioineen työryhmän loppuraportissa Joensuun kaupunki oli esittänyt, että Joensuussa vastaavaksi lisäkustannukseksi oli arvioitu 500 000 euroa.

Asia osana vanhus ja vammaispalveluita

Kunnossapidon tarkoitus on toteuttaa kunnossa- ja puhtaanapitolain mukaisia kunnalle määrättyjä tehtäviä. Kunnossa- ja puhtaanapitolain lähtökohtana on tien käyttäjien näkökulma. Kadut on pidettävä liikenteen tarpeet edellyttävässä tyydyttävässä kunnossa.

Kuntalaisaloitteessa on esitetty asemakaava-alueella omakotitalojen avaruusvallien poistoja yli 75-vuotiaiden ja vammaisten kuntalaisten kiinteistöjen pihaliittymistä. Asiassa on huomioitava, etteivät kaikki yli 75-vuotiaat tai vammaiset ole palvelun tarpeessa tai halua sellaista ottaa vastaan. Vanhusten ja vammaisten ohella voi olla myös muita henkilöryhmiä, jotka ovat vastaavassa sosiaalisessa asemassa ja tarvitsevat vastaavan palvelun. Näistä syistä palvelun myöntäminen kategorisesti iän, vammaisuuden tai muun vastaavan perusteen nojalla ei ole yhdenvertaisuuden näkökulmasta, eikä myöskään julkisen sektorin resurssien tarkoituksenmukaisen käytön näkökulmasta perusteltua. Sen sijaan asia tulee jäsentää osana sosiaalihuoltoa ja sosiaalipalveluita, jolloin palvelun tarpeessa olevat voidaan tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti kartoittaa osana sosiaalihuollon asiakkaan palvelutarpeen arviointia. Tällöin kaikki ne kuntalaiset, jotka ovat nimenomaisesti kyseisen palvelun tarpeessa voidaan löytää ja palvelu on mahdollista kohdentaa sitä todella tarvitseville.

Monissa kunnissa kyseinen palvelu on toteutettu hyvinvointialueen sosiaalipalveluiden myöntäminä palvelusetelinä, joilla tuen saaja on voinut tilata palvelun ja maksaa tontille johtavan kulkutien kunnossapitopalvelun palvelusetelillä. Hyvinvointialue päättää alueellaan mihin kaikkeen palvelusetelitä voi saada ja käyttää. Palvelusetelijärjestelmällä on näin myös kunnan työllisyyteen vaikuttava positiivinen vaikutus. Palvelusetelin avulla palveluun oikeutettu voi tilata palvelun palvelusetelijärjestelmään hyväksytyiltä yrittäjiltä.

Tontille johtavan kulkutien kunnossapito ei kuulu yhdyskuntatekniikan toimialaan. Näin ollen myöskään kuntalaisaloitteen mukaisten vanhuksille ja vammaisille sosiaalisin perustein suunnattujen tukitoimien järjestäminen ei ole juridisesti yhdyskuntatekniikan kunnossapidon toimialalle kuuluva tehtävä. Kyseessä oleva kuntalaisaloite tulee juridisesti jäsentää osaksi sosiaalihuoltoa ja sosiaalipalveluita.

Lisätietoja: lakimies Marika Kytölä, puh. 020 615 8585, marika.kytola(at)kouvola.fi, kaupungininsinööri Anne Ahtiainen, puh. 020 615 8574, anne.ahtiainen(at)kouvola.fi ja kunnossapitopäällikkö Jukka Perttula, puh. 020 615 7603, jukka.perttula(at)kouvola.fi

Teknisen johtajan ehdotus:

Tekninen lautakunta antaa selostusosassa olevan vastauksen kuntalaisaloitteeseen. Tonttiliittymien kunnossapitoa ei oteta teknisen lautakunnan tehtäviin. Lisämäärärahaa aloitteessa esitettyihin toimenpiteisiin ei esitetä.

Teknisen lautakunnan päätös:

Tekninen lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.
